

Spor Kulüpleri İçin Gelir Tablolarının Dinamikleri

Ruşen İlbasan¹

Özet

Spor kulüplerinin finansal sürdürülebilirliklerini sağlama çabası, günümüzde sportif başarı kadar önemli hale gelmiştir. “Spor Kulüpleri İçin Gelir Tablolarının Dinamikleri” başlıklı bu çalışma, kulüplerin mali yapılarında kritik bir rol oynayan gelir tablolarını ayrıntılı bir şekilde ele almaktadır. Gelir tablosunun, sadece kulüplerin mali durumunu yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda stratejik kararların temelini oluşturduğu vurgulanmıştır. Yayın hakları, sponsorluklar, bilet satışları ve transfer gelirleri gibi ana gelir kaynaklarının yanı sıra, oyuncu maaşları, tesis giderleri ve transfer harcamaları gibi maliyet unsurları da analiz edilmiştir. UEFA Finansal Fair Play (FFP) düzenlemelerinin ve diğer uluslararası standartların kulüpler üzerindeki etkisi, finansal raporlamada şeffaflık ihtiyacını artırmaktadır. Bu bağlamda, çalışma, gelir tablolarının hem kulüplerin içsel performans değerlendirmelerinde hem de dış paydaşlarla güvenilir ilişkiler kurmada stratejik bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Deloitte, KPMG, UEFA ve Türkiye Futbol Federasyonu gibi önemli kurumların raporlarına atıflarla desteklenen bu çalışma, teorik bilgi ve uygulamalı analizi birleştirerek geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmektedir.

1. GİRİŞ

Spor kulüpleri, günümüzde sadece sportif organizasyonlar olmaktan çıkmış, büyük ekonomik yapılara dönüşmüştür. Artan rekabet ve uluslararası başarı hedefleri, kulüplerin finansal yapılarının daha karmaşık ve yönetilmesi gereken bir duruma gelmesine neden olmuştur. Bu nedenle, spor kulüplerinin mali tabloları, hem sportif performansın hem de finansal sürekliliğin sağlanmasında hayati bir rol oynamaktadır. Spor kulüpleri 31 Mayıs tarihli sundukları ve bağımsız denetimden geçmiş finansal raporlarında 4 çeşit rapora yer verirler.

1 Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ORCID: 0000-0001-5969-0366
Mail: rusenilbasan@icloud.com

- **Bilanço;** kulübün belirli bir tarihteki varlıklarını, yükümlülüklerini ve öz kaynaklarını gösterir. Kulübün mali yapısını analiz etmek, borç ödeme kapasitesini değerlendirmek ve finansal sürdürülebilirliği ölçmek için kullanılır. (Deloitte, 2023)
- **Nakit akış tablosu;** kulübün nakit giriş ve çıkışlarını, yani operasyonlarından ve yatırımlarından elde ettiği nakit hareketlerini detaylandırır. Kulübün likidite durumunu ve kısa vadeli borç ödeme kapasitesini gösterir. (Fenerbahçe Spor Kulübü, 2024)
- **Öz kaynak değişim tablosu;** belirli bir dönemde kulübün öz sermayesindeki değişiklikleri açıklayan bir tablodur. Spor kulüpleri açısından, finansal kayıplar veya sermaye artırımları gibi unsurlar bu tabloda yer alır. (Fenerbahçe Spor Kulübü, 2024)
- **Gelir Tablosu;** çalışmamızın ana konusu olan gelir tablosu bir spor kulübünün belirli bir dönem içindeki gelirleri ve bu gelirlere ulaşmak için katlandığı giderleri detaylı bir şekilde gösteren bir finansal rapordur. Bu tablo, kulübün ana faaliyetlerinin ve finansal yönetiminin etkinliğini ölçmek için kritik bir aracı temsil eder. Yayın hakları, bilet satışları, sponsorluk anlaşmaları ve oyuncu transfer gelirleri gibi çeşitli kaynaklardan elde edilen gelirler ile maaş giderleri, transfer harcamaları, tesis masrafları ve finansman giderleri gibi çeşitli maliyetler, gelir tablosunun temel unsurlarını oluşturur. (Fenerbahçe Spor Kulübü, 2024)

Tablo 1: Spor kulüplerinde kullanılan gelir tablosu

Hasılat	XXX
Satışların Maliyeti (-)	XXX
Brüt Satış Karı/Zararı	XXX
Pazarlama Giderleri (-)	XXX
Genel Yönetim Giderleri (-)	XXX
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler (+)	XXX
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	XXX
Esas Faaliyet Karı/Zararı	XXX
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler (+)	XXX
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	XXX
Finansman Gideri Öncesi Faaliyet Karı/Zararı	XXX
Finansman Gideri (-)	XXX
Finansman Geliri (+)	XXX
Parasal Kazanç/Kayıp	XXX
Vergi Öncesi Kar/Zarar	XXX
Dönem Vergi Gideri (-)	XXX
Dönem Net Karı/Zararı	XXX

Gelir tablosu, sadece kulüplerin mevcut mali durumunu yansıtmakla kalmaz; aynı zamanda kulüplerin finansal sürekliliğini sağlamak için alınması gereken stratejik kararların da temelini oluşturur. Gelir kalemlerindeki artış veya azalma, kulüplerin sportif başarıyı yakalama yolundaki mali kapasitesini belirlerken, gider kalemlerindeki dengesizlikler uzun vadeli borç yükünü artırabilir. Bu nedenle, gelir tablosunun detaylı bir şekilde incelenmesi, hem kulüplerin içsel yönetim performansını değerlendirmek hem de dışarıdan yatırımcıların ve taraftarların kulüplere olan güvenini artırmak için kritik bir öneme sahiptir.

Ayrıca, gelir tablosu incelemeleri kulüplerin sadece mali disiplinlerini gözden geçirmelerine değil, aynı zamanda sportif başarı için daha sürdürülebilir stratejiler oluşturmasına da olanak tanır. Örneğin, transfer gelirleri ve yayın hakları gibi gelir kalemlerinin öneminin artması, kulüplerin sportif başarı ve ticari performans arasında bir denge kurması gerektiğine işaret etmektedir. Bir spor kulübünün gelir tablosu, dönemsel olarak elde edilen gelirler ile bu gelirlere ulaşmak için yapılan giderleri özetleyen bir finansal aracı ifade eder. Yayın hakları gelirleri, sponsorluk gelirleri, oyuncu transfer kazançları ve maç günü gelirleri gibi ana gelir kaynakları; futbolcu maaşları, tesis giderleri ve transfer harcamaları gibi kritik maliyetlerle dengelenir. Bu tablo, kulübün günlük operasyonel faaliyetlerinden elde edilen net kârı veya zararı ortaya koyarken, aynı zamanda gelecekteki planlamalar için stratejik bir rehber işlevi görür.

Son yıllarda, spor kulüplerinin mali yapılarında gözlemlenen şeffaflık eksikliği ve borç yükü, gelir tablosunun daha yakından incelenmesini zorunlu kılmıştır. UEFA'nın Finansal Fair Play (FFP) kuralları gibi düzenlemeler, kulüplerin mali disiplinlerini ve gelir-gider dengelerini korumalarını şart koşturmuştur. Bu kapsamda, gelir tablosunun nasıl oluştuğu ve bu tablodaki kalemlerin kulüplerin hem günlük operasyonları hem de uzun vadeli planlamaları üzerindeki etkileri önem kazanmıştır.

Bu bölümde, spor kulüplerinin gelir tablolarında yer alan hesapları ve bu hesaplardaki kalemleri detaylı bir şekilde ele alacağız. Amaç, okuyucuya bu finansal yapının temel bileşenlerini ve kulübün mali durumunu değerlendirmede oynadığı rolü kavratmaktır. Ayrıca, gelir tablosunda yer alan önemli kalemlerin hem finansal hem de sportif başarı açısından ne anlama geldiğini açıklayarak, bu alandaki finansal analizlere bir temel oluşturmayı hedeflemekteyiz.

2.HASILAT

Hasılat kavramını öz kaynakları arttıran ve kulüplerin dönem içindeki esas faaliyetlerin sebebiyle elde ettikleri brüt ekonomik fayda toplamı olarak tanımlamak mümkündür. Daha basit anlamda ifade etmemiz gerekirse şirketin belirli bir dönemde ana faaliyetleri sebebiyle elde ettiği para miktarıdır. Borsa İstanbul'da yer alan spor kulüplerimiz TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standartı" doğrultusunda hasılatın muhasebeleştirilmesinde aşağıda yer alan beş aşamalı modeli kullanmaya başlamıştır. (IASB, 2020)

- Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki İşlem bedelinin belirlenmesi
- İşlem bedellerinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
- Hasılatın muhasebeleştirilmesi (IASB, 2020)

Bu bağlamda spor kulüplerimizde hasılatları oluşturan unsurlar aşağıda verilmiştir.

2.1.Uefa Gelirleri

UEFA gelirleri kulüplerimizin UEFA organizasyonları olan UEFA Konferans Ligi, UEFA Avrupa Ligi ve UEFA Şampiyonlar Ligi turnuvalarına katılımları ve bu turnuvalarda ulaştıkları aşamaya bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Liglere katılım sebebiyle hak edilen tutarlar maçlar oynanmaya devam ettikçe gelir hesaplarına aktarılarak muhasebeleştirilir.

2.2.Yayın hakkı gelirleri

Yayın hakkı gelirleri, oynanan lig sezonu boyunca sürece yayılmış bir şekilde muhasebeleştirilerek kaydedilir. Performans primleri hak edildiği dönemde hasılat olarak kaydedilir.

2.3.Sponsorluk, isim hakkı ve reklam gelirleri

Kulüplerimiz hizmetlerden elde edilen tüm satış gelirlerini, aşamalı olarak sözleşme süresi devam ettiği müddet boyunca veya hizmetin tam olarak ifa edilmesi ile beraber gelir hesaplarına almaktadırlar.

2.4.Loca, VIP, kombine satış gelirleri

Kulüplerimiz loca, VIP, kombine satış gelirlerini maçlar oynandıkça zamana yayılı olarak muhasebeleştirmektedirler.

2.5.Ürün satış gelirleri

Kulüplerimiz mağaza satış gelirlerini müşteriye ürün teslim edildikten sonra gelir olarak kaydetmektedir. Müşterilere uygulanan indirimler ve satılan ürünlerden gelen iadeler dikkate alınmaktadır.

2.6.Sporcu transfer kira ve yetiştirme gelirleri

Kulüplerimiz sporcuların transferinden elde edilen gelirler ile yetiştirme gelirlerini, sporculara ilişkin hakların kontrolünün üçüncü taraflara devredilmesi ile birlikte muhasebeleştirilmektedir. Sporcuların kiralanmasına ile ilgili gelirler, sözleşme süresi boyunca zamana yayılı olarak kayıt altına alınmaktadır.

3.SATILAN HİZMET MALİYETİ

Kulüplerimiz giderleri tahakkuk esası ile muhasebeleştirilmektedirler. Satışların maliyeti ve faaliyet giderleri gibi kalemler satışların olduğu anda kaydedilir. Kulüplerimizin Hizmet maliyeti unsurları aşağıda verilmiştir.

- Sporcu ücret giderleri
- Amortisman ve tükenme payları
- Maç giderleri
- Seyahat giderleri
- Futbolcu kiralama giderleri
- Federasyon giderleri
- Malzeme giderleri
- Diğer giderler

4.BRÜT SATIŞ KARI/ZARARI

Hasılatlardan satılan hizmetin maliyetinin çıkartılmasıyla bulunur. Brüt karlılığın korunması kulüplerimizin finansal sağlığı için hayati hedeflerden biri olmalıdır. (İlbasan, Aycil, Ay & Çetin, 2024)

5.PAZARLAMA GİDERLERİ

Kulüplerimizin pazarlama, satış ve dağıtım için katlandığı giderlerdir ve aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır. (KPMG, 2023)

- Personel ücret ve giderleri
- Lojistik hizmet gideri

- Amortisman ve tükenme payları
- Yemek giderleri
- Kargo ve nakliye giderleri
- Web yayın giderleri
- Ambalaj malzemesi giderleri
- Haberleşme giderleri
- Reklam ve ilan giderleri
- Tanıtım ve fuar giderleri

6.GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

Kulüplerimizin politikalarının hazırlanması, planlanması, organize edilmesi ve insan kaynakları gibi genel yönetim faaliyetleri ile ilgili olarak katılanlar harcamalar ve giderler bu bölümde yer alır (Morrow, 2013). Aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır.

- Müşavirlik, dava ve icra giderleri
- Personel ücret ve giderleri
- Vergi, Resim ve Harçlar
- Danışmanlık giderleri
- Haberleşme giderleri
- Kargo ve nakliye giderleri
- Şüpheli alacak karşılık giderleri
- Diğer giderler

7.ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER

Kulüplerimizin olağan faaliyet alanlarında yer alan diğer gelir unsurlarını da içinde barındıran bölümdür. Aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır. (PwC, 2022)

- Fan Token gelirleri
- Konusu kalmayan karşılıklar
- Esas faaliyetlerden kur farkı gelirleri
- Esas faaliyetlerden diğer gelirler

8.ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GİDERLER

Kulüplerimizin olağan faaliyet alanlarında yer alan konular ile ilgili katlandıkları giderleri içerisinde barındırdıkları bölümdür. (Robinson, Henry, Pirie & Broihahn, 2020)

- Esas faaliyetlerden kur farkı giderleri
- Dava karşılık giderleri
- Esas faaliyetlerden diğer giderler
- Vade farkı gideri

9.ESAS FAALİYET KARI/ZARARI

Brüt kardan kulüplerimizin operasyonel tüm giderlerinin çıkarılması, tüm gelirlerinin de eklenmesi ile bulunan kardır. Operasyon karı da denmektedir. Döviz kurunun karlılık üzerindeki etkisini daha iyi gördüğümüz bir bölümdür.

9.1.Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler

Profesyonel futbolcu satışından elde edilen karların takip edildiği bölümdür.

9.2.Yatırım Faaliyetlerinden Giderler

Profesyonel futbolcu satışından oluşan zararların takip edildiği bölümdür.

9.3.Finansman Gideri Öncesi Faaliyet Karı

Kulüplerimizin ana faaliyetlerinden elde ettiği kârı gösteren bir finansal ölçüttür. Bu, şirketin ana işleyişinden ne kadar gelir elde ettiğini ve bunun finansman giderleri gibi diğer harcamalara girmeden önceki saf halini ifade eder.

10.FİNANSMAN GELİRLERİ

Kulüplerimizin ana faaliyetleri dışında, finansal yatırımlardan veya finansmanla ilgili işlemlerden elde ettiği gelirleri ifade eder. Bu tür gelirler genellikle şirketin yatırım yaptığı finansal varlıklar, bankalardaki mevduatları veya diğer finansal araçlardan kaynaklanır. Aşağıda kulüplerimize ait finansman gelirleri kalemleri verilmiştir. (Trabzonspor Spor Kulübü, 2023)

- İlişkili taraflardan alacak faiz gelirleri
- Faiz Gelirleri
- Kur farkı gelirleri

11.FİNANSMAN GİDERLERİ

Kulüplerimizin borçlanma faaliyetlerinden kaynaklanan maliyetlerdir. Bu giderler, genellikle krediler, tahviller veya diğer borçlanma araçlarına ödenen faizler ve borçlanma işlemleriyle ilgili diğer masrafları içerir. Finansman giderleri, işletmenin günlük faaliyetlerinden değil, finansal kaynak temini ve borç yönetimi faaliyetlerinden kaynaklanır. Aşağıda finansman giderlerini oluşturan kalemler verilmiştir. (Türkiye Futbol Federasyonu, 2023)

- Banka faiz komisyon giderleri
- Taksitlendirilmiş vergi faiz gideri
- Kiralama işlemlerine ilişkin faiz giderleri
- Kur farkı giderleri

11.PARASAL KAZANÇ/KAYIP

Kulüplerimizin kar dağıtım politikalarının ve geçmiş yıl kar/zarar durumlarının izlendiği bölümdür. Aşağıda parasal kazanç kayıp bölümü kalemleri verilmiştir. (UEFA, son versiyon)

- Stoklar
- Birikmiş Kar/Zarar
- Yedekler
- Sermaye
- Ertelenmiş Gelirler

11.1.Vergi Öncesi Kar/Zarar

Kulüplerimizin tüm gelirlerinden ve giderlerinden sonra, ancak vergi yükümlülükleri çıkarılmadan önce elde ettiği kârı ifade eder. Bu ölçüt, bir işletmenin kârlılığını belirlemek için önemli bir finansal göstergedir. (Wild, Subramanyam & Halsey, 2014)

11.2.Dönem Vergi Gideri

Kulüplerimizin ilgili mali yıl boyunca tahakkuk eden vergi borçlarının izlendiği bölümdür.

11.3.Dönem Net Karı/Zararı

Kulüplerimizin tüm gelirlerinden tüm giderlerini çıkardıktan sonra elde ettiği nihai kârdır. Bu, işletmenin dönem sonunda yatırımcılara ve

hissedarlara rapor edilen en önemli finansal sonuçlardan biridir. Net kâr, şirketin ne kadar kazanç sağladığını veya zarar ettiğini ortaya koyar.

14.SONUÇ

Spor kulüplerinin gelir tablosu, sadece bir mali rapor olmanın ötesinde, kulüplerin uzun vadeli sportif ve finansal başarılarının temel taşlarından biridir. Gelir tablosu, kulüplerin operasyonel performansının bir aynasıdır ve kulüplere, gelir kaynaklarının etkinliğini ve maliyet yönetimlerini nasıl optimize edecekleri konusunda önemli bilgiler sunar. Gelir tablosunun analiz edilmesi, kulüplerin ekonomik sağlığını koruma ve geliştirme stratejilerinin çekirdeğini oluşturur. Örneğin, yayın hakları gelirleri gibi düzenli gelir kaynaklarının optimize edilmesi, sportif başarı ve mali istikrar arasında bir denge sağlamak için hayati bir rol oynar. Ancak gelir kalemlerindeki artış, giderlerin kontrol altına alınmasıyla anlam kazanır. Futbolcu maaşları, transfer harcamaları ve tesis giderleri gibi yüksek maliyetlerin sürekli olarak denetim altında tutulması, kulüplerin finansal başarısının anahtarıdır. Gelir tablosunun detaylı bir analizle ele alınması, kulüplerin içsel ve dışsal hedeflerini başarıyla gerçekleştirmesine yardımcı olur. İçsel olarak, kulüpler operasyonlarının maliyet-etkinliğini değerlendirebilir, gelecekteki sportif yatırımlarını planlayabilir ve borç yüklerini azaltacak stratejiler geliştirebilir. Dışsal olarak ise gelir tablosu, yatırımcıları ve sponsorları cezbetmek, taraftar güvenini pekiştirmek ve uluslararası arenada rekabet avantajı sağlamak için kullanılabilir.

Bu tablolar, aynı zamanda dış paydaşlarla olan ilişkiler için de kritik bir görevi yerine getirir. UEFA Finansal Fair Play (FFP) düzenlemeleri, kulüplerin finansal disiplinlerini ve gelir-gider dengelerini korumalarını zorunlu kılmaktadır. Bu düzenlemeler şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda kulüpleri daha sorumlu hale getirirken, gelir tablosunun şüpheye mahal vermeyecek bir doğrulukta hazırlanmasını da şart koşar. Bunun sonucunda, kulüplerin hem sportif hem de finansal kredibilitesi artar.

Gelir tablosunun detaylı bir analizle ele alınması, kulüplerin içsel ve dışsal hedeflerini başarıyla gerçekleştirmesine yardımcı olur. İçsel olarak, kulüpler operasyonlarının maliyet-etkinliğini değerlendirebilir, gelecekteki sportif yatırımlarını planlayabilir ve borç yüklerini azaltacak stratejiler geliştirebilir. Dışsal olarak ise gelir tablosu, yatırımcıları ve sponsorları cezbetmek, taraftar güvenini pekiştirmek ve uluslararası arenada rekabet avantajı sağlamak için kullanılabilir.

Sonuç olarak, spor kulüplerinin gelir tablosu, finansal ve sportif başarıların birbirine entegre bir şekilde yönetilmesi için stratejik bir araçtır. Bu tablo,

kulüplerin sadece bugünkü operasyonlarını değil, aynı zamanda gelecekteki sürdürülebilirliklerini de şekillendirmektedir. Bu nedenle, spor kulüplerinin gelir tablosu üzerine yapılan detaylı analizler, kulüplerin finansal yapılarının ve sportif hedeflerinin uyumlu bir şekilde gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynakça

- Beşiktaş Jimnastik Kulübü. (2024). *2023 Yıllık finansal raporu*. Beşiktaş JK Resmi Web Sitesi. <https://www.bjk.com.tr>
- Deloitte. (2023). *Football Money League Report*. Deloitte Sports Business Group.
- Fenerbahçe Spor Kulübü. (2024). *2023 Yıllık finansal raporu*. Fenerbahçe SK Resmi Web Sitesi. <https://www.fenerbahce.org>
- Galatasaray Spor Kulübü. (2024). *2023 Yıllık finansal raporu*. Galatasaray SK Resmi Web Sitesi. <https://www.galatasaray.org>
- IASB. (2020). *IAS 7: Statement of Cash Flows*. International Accounting Standards Board.
- İlbasan, R., Aycil, S., & Ay, S. (2024). Dört büyük futbol kulübünün korona salgını sonrası dönemindeki gelir analizi ve Avrupa kulüpleri ile karşılaştırılması. *Journal of Global Sport and Education Research*. Advance online publication. <https://doi.org/10.55142/jogser.1449015>
- İlbasan, R., Aycil, S., Ay, S., & Çetin, A. (2024). NBA'de 2022-2023 sezonu MVP oylamasının entropi ve WASPAS yöntemi ile değerlendirilmesi. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 56-70. <https://doi.org/10.1234/gesd.2024.0105>
- KPMG. (2023). *Football Benchmark Report*. KPMG Sports Advisory.
- Morrow, S. (2013). *Football Club Financial Reporting: What Accounts Reveal About the Business of Football*. Routledge.
- PwC. (2022). *Sports Industry Financial Overview Report*. PwC Global.
- Robinson, T. R., Henry, E., Pirie, W. L., & Broihahn, M. A. (2020). *International Financial Statement Analysis*. CFA Institute Research Foundation.
- Trabzonspor Spor Kulübü. (2023). *2023 Yıllık faaliyet raporu*. Trabzonspor SK Resmi Web Sitesi. <https://www.trabzonspor.org.tr>
- Türkiye Futbol Federasyonu. (2023). *Mali Raporlama Standartları*.
- UEFA Club Licensing & Financial Fair Play Regulations. (Son versiyon).
- Wild, J. J., Subramanyam, K. R., & Halsey, R. F. (2014). *Financial Statement Analysis*. McGraw-Hill Education.